

A Parazita Kollexion

VILÁGVEVŐ

168.Óra. 2020_Sept. 2.Honlapon nem található.)

Kepes András – Kész regény

Egy régi tévés, aki már régóta nem néz tévét Igaz, műsorokat sem készít. Maga számolt be erről egy interjúban, és nagyon egyszerű magyarázattal is szolgált. „Eltöltöttem ebben a szakmában több mint harminc évet. **Jól éreztem magam,** nagyjából mindent megcsináltam, amit szerettem volna. A televíziózás ma nem arról szól, ami engem műsorkészítőként vagy akár nézőként érdekelne" - mondta pár éve, majd hozzátette, hogy változatlanul tévépárti. „Azt gondolom - fejtegette -, hogy a televízió mindezülig a legfantasztikusabb találmány, amit a közös élmény, az ismeretek, az információk, az értékek átadására kitaláltak, és **nagyszerű eszköz lehetne közös dolgaink megvitatására.** Sok országban létezik olyan televíziózás, amely egyébként passzolna ahhoz, amit én erről a műfajról gondolok.”

Vissza azért teljesen nem vonult, inkább azt csinálta, amihez kedve volt. Tanított és írt. Mindkettőhöz jól jött - ami eleve adott volt - a tehetsége, aztán a rengeteg szakmai tapasztalata, és az, hogy a nyugodt életet vagy a semmittevést nem neki találták ki. Négy évig még dékán is volt a Budapesti Metropolitan Egyetem Kommunikációs és Művészeti Karán. Közben pedig megjelent és sikert aratott néhány nagyregénye is. Ha valaki tehát elmondhatja magáról, hogy teljes életet élt, az Kepes András.

Még az „ösidőkben” a Magyar Rádióban ismerkedtünk meg, 1973-ban ott kezdte újságírói pályafutását. **Kezdetől a kultúrával foglalkozott,** és az első pillanattól igyekezett tágítani azokat a szűk határokat, amelyeket az akkori - Aczél György nevével fémjelzett - kultúrpolitika a téma iránt érdeklődő újságíróknak, valamint persze a közönségnek engedett. Hét év után emiatt is pártolt át a kisebb - de egyre erősödő - testvérhez, a televízióhoz, ahol 1980-ban egy nagyszabású kísérlet indult. Ez volt a Stúdió, ahol **ő lett Érdi Sándor főszerkesztő helyettese.** Szegvári Katalinnal együtt hosszú éveken át ők hárman vitték a hátukon a műsort, természetesen rengeteg

tehetséges külsős közreműködésével.

Pedig az első, de még inkább a második adás után úgy nézett ki, hogy véget is ér a próbálkozás, és még a helyét is sürgősen beszántják. Az elsőben ugyanis - mint utóbb Kepes visszaemlékezett - **Ascher Tamástól Hobóig megszólalt a magyar kulturális élet színe-java,** és elpanaszolta, szerinte miért nem működik a kultúra. Viszont a második - amely hasonló kérdéseket boncolgatott - Jancsó Miklós rendezésében ráadásul teljesen formabontó is lett, és ez már végképp kivágta a biztosítékot. „Az aczéli kultúrpolitikának ugyanis az volt az alaptétele, hogy minél nagyobb közönséghez jut el egy fórum, annál kevesebbet szabad neki, és minél kevesebben láthatják, olvashatják, annál nyíltabban beszélhet” - mesélte az egykori főszerkesztő-helyettes. Tehát például a kaposvári színházban színre vihettek bizonyos előadásokat, amelyekről a rádió kritikákban beszámolhatott, de ha a televízió is foglalkozott vele, „ideg-rángást kaptak”. Mivel azonban azt a botrányt már nem vállalták, hogy egy friss programot azonnal el is töröljenek, azt a megoldást választották, **hogy a műsor témáit attól kezdve Aczélnek személyesen kellett jóváhagynia.** Minden héten átküldték neki a műsortervet, és ha valami nem tetszett, saját kezűleg húzta ki. Később ezt a hálátlan feladatot átruházta a **tévé művészeti igazgatójára, Szinetár Miklósrá,** aki ódzkodott attól, hogy politikai cenzort játsszon, és megpróbálta úgy irányítani a dolgokat, hogy az lehetőleg mindenkinek megfeleljen.

Nem kizárólag a Stúdióról volt persze itt szó. Mindez része volt annak a politikai küzdelemnek, amely az akkor már egyre gyengülő állampárt felső vezetésében a „moszkovita” és a **„reformer”** szárny között bontakozott ki. És végül az arra fogékony nézők ebből az egészből jól jöttek ki, hiszen a Stúdió a magyar valóságnak olyan szeletét is bemutathatta, amely a direkt politikai műsorokban akkor még - a nyolcvanas évek első felében - elképzelhetetlen volt.

Kepes András a munkának azt a részét élvezte, hogy - egyébként elsőként - tudósíthatott a cannes-i vagy a berlini, a tokiói és a San Sebastian-i filmfesztiválról, eljutott Hollywoodba és a Nobel-díj átadására. Megszólaltathatott világsztárokat, világhírű filmrendezőket és írókat. Az már kevésbé volt kedvére, amikor - nem is ritkán - **Érdivel és Szegvárival raporra kellett mennie Aczélhoz** egy-egy újabb

műsor rész vagy interjú miatt. Így aztán jól jött, hogy néhány évre kiszállhatott a verkluból, két évig például ösztöndíjjal Amerikában tanulhatott. 1989-től pedig egyre több önálló műsora lett. Emlékezetes közülük az Apropó című riport-dokumentumfilm-sorozat, valamint a Desszert című beszélgetős műsora. Aztán a századforduló előtt úgy látszott, egy súlyos betegség félbetöri a karrierjét, de felépült, s újra feltűnt, már nemcsak a köztévé, hanem például az RTL Klub műsoraiban is.

Könyvei már abban az időben is jelentek meg, amikor tévés műsorkészítőnek számított. Az utóbbi tíz év azonban már a szépíró Képesről szól. 2011-ben adták ki Tövispuszta című regényét, amelyet hat évvel később - az újabb kiadásra - jelentős mértékben átdolgozott. Ez a módszer egy írótól általában szokatlan, de ne felejtjük el, hogy itt egy olyan szerzőről van szó, aki egészen másképpen szocializálódott, mint azok, akik világéletükben könyvírással voltak elfoglalva. S talán még az is a változtatásra presszionálta, hogy 2016-ban jelent meg Világkép című szubjektív esszé-regénye, amelyet a szakmai zsűri az év tíz legjobb könyve közé választott. S hogy mennyire termékeny az egykori tévés mint író, arra jellemző, hogy már 2018-ban napvilágot látott újabb regénye, amelynek címe Istenek és emberek.

Minderről egy interjúban is beszélt. „A Tövispuszta számomra arról szólt - mondta -, hogy hiába temettük el a 20. századot, a családi traumák és a gyűlölködés túlélte, és a mai napig meghatározza az életünket. Hogy a különböző hagyományos kulturális értékek erodálódnak, már ott is kiderül, ezt folytatom tovább az Istenek és emberekben: ha az értékrend felbomlik, ha az eszmények hitelüket veszítik, ha nincs világos jövőkép, akkor a szereplők személyiségtorzuláson mennek keresztül.”

Ilyen egyszerű ez az egész. De azért még kell hozzá egy és más. Olyasmik, mint amiket Kepes András immár több mint hetven év alatt összegyűjtött, megtapasztalt és aztán szintetizálni is tudott. Erre a szemléletre - nevezhetjük bölcsességnek is - álljon itt még egy példa még a Stúdió és az aczéli „kihallgatások” idejéből. Egy interjúban mesélte, neki akkor annyi előnye volt, hogy ismerte azokat az „öreg bolsikat”, akikkel küzdeniük kellett, volt benne gyakorlata, hogyan kell velük beszélni. „Apám maga is egykori Kassák-körös, régi spanyolos, puritán, afféle ösbölny volt, akit az '50-es években félreállítottak, aztán diplomata lett, de amint lehetett, nyugdíjba ment,

Anyám a Külügyminisztériumban volt fordító, nem sokkal azután, hogy én leérettségiztem, a '60-as évek végén. Sok politikai vitám volt szegénnyel, ezért pontosan tudtam, hogyan kell vitatkozni velük. Egyrészt szerették, ha az ember kicsit szemtelenkedett, ha vagány volt, mert ők magukat is nagy vagánynak tartották. Másrészt közben éreztetni kellett velük, hogy mi is ugyanazt akarjuk, amit ők, csak másképp. Ezek működőképes taktikák voltak.”

Ezek szerint valóban. **Immár egy gazdag életmű a bizonyítéka.** / Sebes György
2020. szeptember 2. 45

oo

lásd még :

[http://www.guo.hu/___WORDPRESS/Laszlo-Hortobagyi_Gayan-Uttejak-Orchestra/_Thoughts_Hortopaedia/2010_A-Rendezo-elv_\(eL-Horto\).pdf](http://www.guo.hu/___WORDPRESS/Laszlo-Hortobagyi_Gayan-Uttejak-Orchestra/_Thoughts_Hortopaedia/2010_A-Rendezo-elv_(eL-Horto).pdf)

Hortobāgyi Lāszlō ***A Rendező-Szerkesztő elv*** ***(2010)***

A *Rendező-Szerkesztő* - a jelenkori gyakorlat alapján - legyártat, kölcsönvesz néhány homályos, de lukratívnak bizonyuló elképzelést írótól, zenészekről, majd miután további csepűragó áldozatokat jelöl ki a végrehajtásra hátradől, rendezésre éhesen. Ekkor a buzgó és *Kitüntetett Áldozatok* órákat körmölnek, ugrálnak és verselnek, ezt a *Rendező-Szerkesztő* azonnal átírja, szerkeszti, sőt értelmezi - rosszul. Ezt követően a *Rendező-Szerkesztő* egyes szám első személyben nyilatkozik, mert az ún. művészeti kasztba sorolta magát, ezért amikor ráélt forgatókönyvre, kottapapírra és billentyűkre, elvárja, hogy pórnap és az általa szekírozott társulat azt lenyalja. Ekkor a kész műmédiatápot, ha a kötelező cívdás és hercehurca után az eredeti kreatőr vagy megrendelő esetleg jóváhagyja, akkor az olykor meg is valósul. Itt a rendezett *Mű* vagy *Társulat* avagy *Alkalmazott Személyiség* azzal fizet, hogy mint *Megrendezett Kiválasztott*, nyilvánosan ömlenghet és onanizálhat a *Rendező-Szerkesztő* segédletével, olykor *ars poetica* egy percen a TV-kben hirdetésként becsatornázza. Mármint a *Rendező-Szerkesztő* szellemi akcióradiusza által lefedett területen belül. Ugyanakkor a *Rendező-Szerkesztő* mindig számonkér, mintha született előjoga lenne a lopott koncepciójának egyedüli megváltásként történő

kikényszerítésére, de minden szükségszerűen megjelenő hibát a *Megrendezettek*re hárít.

Általános gyakorlat ez, nem más mint *karma* építés leszívott idegen zsírokból, még akkor is ha a *Rendező-Szerkesztő* valamely homályos trend alapján, de őszintén választ *Áldozatot*, annak vélt, piacképes médiaaurájában való közösülés latens szándékával.

A jelenlegi képviselői alapján mindenképpen immorális és hullarabló a rendszer.

Számtalan *Hivatásos Rendező-Szerkesztő-Riporter* csillogó fogsora, utódainak egyetemi oktatása, kitüntetése, társadalmi betokosodása és tőzsdei portfóliója mögött számtalan *Megrendezett-Meginterjűvölt* (sokszor önkéntes) *Áldozat* lerabolt sorskönyve húzódik meg.

A mediaportfóliók és a társadalmi hálózat és a törzsi szelekció által kiszelektált *Rendezői-Szerkesztői Személyiség* tipusa mindig garancia : a szorongásaikat és tehetségtelenségüket agresszivitásba rejtő, instabil, a pillanatnyi médiajelenlét későbbi tőkésíthetőségét féltő és a meddő intellektusukat gügyögő szarrágással álcázó médiaszemélyiségek áradata - állandó.

A hamis társadalmi/családi előjogként kialakult-öröklött - rendezői képzés és az ebből tőkésített anyagi tulajdonlás (mely nem más mint döntésszféra más emberi életek felett) azon önmaguktól is elidegenedett intellektusok kasztjához és újratermeléséhez vezet, amely - a mindennapi létben is vonszolt - vízfejként nyomorítja meg tulajdonosainak érzelmi-intellektuális életét. Ez a típusú csökött, hímnemű intellektus, mikor izzadtan ébred bemutató előtti álmából és remegő lába közé néz, ott csupán zárt domborulatot vizionál. Kezdetben, - később már azt sem. Az ebből a szellemi háttérből érkező "*alkotók*" a kulturális/vallási hagyományaik és kaszthálózati zártságuk évezredes *walhallai* szögesdrótként kerített hinterlandjukból következően, olyan (ön)korlátok között mozognak, amelyek megakadályozzák a kooperatív alkotóművészként történő kiteljesedésüket, tudásuk csupán reciklizált, retrospektívan összegző, hulladékfeldolgozó, kifejezetten parazita típusú meddő intellektussá válik.

(*Hortobágyinak Látszó* 2010, www.guo.hu, és a "*Puppies & Kittens of Budavár*"
website levelező tagja)